

Ds. H.J. Hegger is nog altijd bevlogen

Dromen van een groot ontwaken

Ooit sloeg hij zichzelf tot bloedens toe met gesels op zijn blote billen om dichterbij God te komen. Daarnaast deed hij zware boetekettingen om, die diep in het vlees van zijn armen, middel en dijbenen drukten. Sinds 1948 heeft de gewezen rooms-katholieke priester het bevrijdende woord 'genade' leren spellen. Hij is inmiddels al 91, maar ds. H.J. (Herman) Hegger blijft een bezige bij.

Als je in het Gelderse Velp iemand elke dag een uur lang telkens zo'n honderd meter heen en weer ziet lopen over een rustig bospaadje, is er maar één conclusie mogelijk: je staat oog in oog met de bekende ds. Hegger (zie kader). "Dat doe ik elke dag, om te mediteren en na te denken."

Zwijgen

De voormalige priester heeft inmiddels een veel hogere leeftijd bereikt dan zijn vader en moeder, die respectievelijk 71 en 73 zijn geworden. Hij overleefde ook al velen van zijn eigen generatie, onder wie de recent overleden oud-EO-voorzitter ds. J.H. Velema, die hij goed heeft gekend. "Zo'n overlijden confronteert je met de enorme vergankelijkheid van ons allemaal," peinst hij. "Dat de stem van ds. Velema, die zo enorm veel heeft betekend in christelijk Nederland, voorgoed het zwijgen is opgelegd, treft mij. Maar ik heb zelf totaal geen angst voor de dood. Als ik het bericht zou krijgen dat het morgen of over een week is afgelopen – prima, want dan zie ik mijn Geliefde rechtstreeks." Dat laatste zou de jonge Herman Hegger nooit hebben gezegd. In zijn jeugd, en later tijdens zijn opleiding tot priester, waren er tijden dat hij letterlijk sidderde van angst bij de gedachte aan God en de dood. "In de Rooms-Katholieke Kerk had

ik al een sterke eenheid met Christus, maar ik kon ook ontzettend bang voor Hem zijn," herinnert hij zich. "Destijds was de boodschap in de Rooms-Katholieke Kerk: 'Als je een gebod van God in een ernstige zaak overtreedt, doe je zware zonde. Dan ga je, als je dat niet hebt willen biechten, verloren!' Niet alleen in daden, maar ook in woorden en gedachten was er de mogelijkheid een zonde en zelfs een doodzonde te begaan. Wanneer ik als priester bijvoorbeeld het verlangen kreeg om met een vrouw naar bed te gaan, dan was het een doodzonde als ik

'Het christendom is véél te rationeel geworden'

me in die gedachte zou verlustigen. Dan ging ik, volgens de leer van Rome toen, naar de hel. Ik moest dat soort verlangen dus steeds wegdrukken. Ik dacht: Christus houdt wel echt van mij en ik van Hem, maar Hij kan ook straks tegen mij zeggen: 'Herman, wég, naar de hel, voor altijd!' Dat vond ik zo verschrikkelijk, de gedachte dat ik misschien niet genoeg mijn best deed en verloren zou gaan. Toen kreeg ik in 1948 in Brazilië (waar hij filo-

sofie doceerde aan het rooms-katholieke seminarie, red.) van protestanten met wie ik contact had gezocht te horen: ‘Maar je hoeft niets meer te doen, het is allemaal gedaan door Christus. Je hoeft alleen maar op Hem te vertrouwen – meer vraagt Hij niet. Dan maakt Hij je één met Hem en vanuit die relatie ga je proberen Gods geboden te volbrengen, maar altijd vanuit de rust: het is volbracht.’ Dat was voor mij totaal nieuw. Die bevrijdende boodschap van de Reformatie betekende een enorme opluchting voor me!”

‘Beste EO’

En zo kon het gebeuren dat de jonge, begaafde man die na een lange worsteling met Rome brak en de zijde van de Reformatie koos, als een van de EO-bestuursleden van het eerste uur de geschiedenis inging. Hij volgt de EO nog altijd op de voet, zoals lezers van de Visie-rubriek ‘Beste EO’ met een zekere regelmaat kunnen constateren. “De EO heeft anno 2007 nog steeds een belangrijke rol, zowel binnen het christelijke volksdeel als in heel Nederland,” analyseert hij. “De EO komt er, en dat is heel verblijdend, nog altijd vrij duidelijk voor uit dat geloof niet hetzelfde is als het aannemen van enkele waarheden, maar dat geloof doorleving is, een levende band met Christus. Dat is de kern waar alles om draait. De EO staat heden ten dage voor de grote moeilijkheid dat hij zoveel mogelijk mensen met het Evangelie wil bereiken. Dat kan niet in ouderwetse taal. Dan moet je proberen naast de mensen te gaan staan en hun taal te spreken. Natuurlijk loop je dan ook het gevaar dat je teveel meegaat. De wereld zit in ons aller hart, dus als je je

De gewezen priester Herman Hegger (1916) raakte in christelijke kring bekend door het aangrijpende boek *Mijn weg naar het Licht*, waarin hij beschreef hoe hij brak met Rome en werd ingewonnen voor de boodschap van de Reformatie. Later volgden nog zo’n dertig titels, waaronder *Moeder, ik klaag u aan* en meer recent *Afdalen in je ziel, Radicaal anders denken door Christus en Vader, ik klaag u aan*. Niet alleen schrijven, ook organiseren zit hem in het bloed. Hij stond onder andere aan de wieg van de Evangelische Omroep. Wie belangstelling heeft voor de rondzendbrieven van ds. Hegger, kan deze aanvragen via info@eenheid.org

probeert in te leven in de wereld, loop je het gevaar dat je zelf werelds wordt. Dat gevaar zie ik toch wel, die worsteling. Volgens mij gaat de EO soms ook wel over de schreef. Maar,” voegt hij er direct aan toe, “ik vind dat je daar geduld mee moet hebben, en er begrip voor moet hebben – je moet zelf maar eens aan het front staan! En: waar gehakt wordt, vallen spaanders.”

De laatste jaren benadrukt u in allerlei publicaties, rondzendbrieven en interviews sterk dat het christendom in ons land vermolmt. Wat ziet u als de belangrijkste oorzaak?

Direct: “Het christendom is véél te rationeel geworden. Zelfs de bevindelijke richting, die in de 17e en 18e eeuw zo sterk was (in de tijd van de Nadere Reformatie, red.), heeft grotendeels haar kracht verloren. Men maakte er een rationeel stelsel van met allerlei regeltjes en voorwaarden, waar geen kracht en geen vreugde vanuit gaat.”

Onmondig

Ds. Hegger deinst niet terug voor stevige stellingnames: “We moeten het systeem – de kerkelijke leiding bovenaan en de kerkleden daaronder, die in feite onmondig zijn – loslaten. We moeten terug naar het begin van het christendom. Toen was het totaal anders. Er was niet een ouderling die Timotheüs naar het spreekgestoelte bracht en hem een hand gaf, zodat Timotheüs daarna een lange monoloog kon afsteken. Paulus zegt in 1 Kor. 14: ‘Telkens als u samenkomt, heeft ieder iets,’ maar wij hebben ervan gemaakt: ‘Telkens als u samenkomt, heeft één man iets, de dominee!’ Als je zo duidelijk ingaat tegen bijbelse gegevens...”

Maar dan kun je ook zeggen: het was in die begintijd nog allemaal in ontwikkeling en moest nog uitgekristalliseerd worden, bijvoorbeeld op het punt van de ambten. We weten ook niet precies hoe het er toen aan toeging.

“Dat wel, maar toen er nog helemaal geen sprake was van een synodaal of pauselijk stelsel, zat er groei in. Nu niet meer.”

Ligt dat dan puur aan ‘het systeem’?

“Volgens mij wel. Het is wel een beetje revolutionair wat ik verkondig. Ik heb er een boek over geschreven, maar twee uitgeverij hebben al laten weten dat zij het niet willen publiceren, omdat ze verwachten dat er te weinig lezers voor zijn.”

Mystiek

“Lekker, Wil!” Zijn vrouw schenkt een kop koffie in en presenteert een gemberkoek-

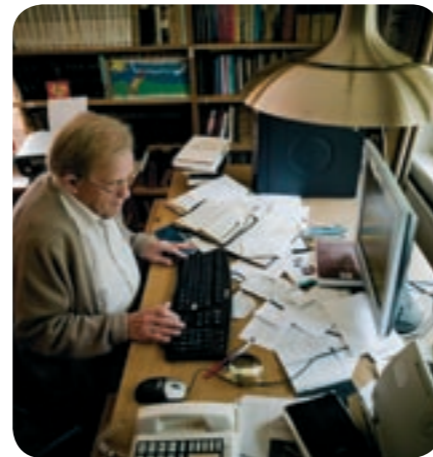

je. Ds. Hegger buigt zich voorover om een vuistdik boek ter hand te nemen, dat opengeslagen op de salontafel ligt: *Encyclopedie van de mystiek*. “Heel boeiend,” becommentarieert hij enthousiast. “Ik heb net een stuk gelezen over de Nadere Reformatie, waar ik me helemaal in kan vinden. Maar ook de bevindelijke richting, waartoe ik mezelf reken, is uiteindelijk rationeel geworden. De bevindingen van Gods volk zijn geschematiseerd; men beredeneert het tot-en-met en heeft allerlei ‘kenmerken’ van Gods kinderen opgesteld.”

‘Ik weet niet of het bijbels is dat je uitziet naar het sterven’

Waar komt dat vandaan dat wij, mensen, kennelijk alles willen doordenken, om zo te zeggen tot op het laatste geheim?

Ds. Hegger legt een hand tegen zijn voorhoofd en denkt even na. “Waarschijnlijk heeft dit te maken met de hoge dunk van onszelf en het gebrek aan ontzag voor Gods grootheid. Het hangt samen met de diepe, zondige trek die in ons allemaal zit: zelf willen heersen, iets willen betekenen. Als Gods grootheid alleen maar een soort begrip in je hoofd is, dan heb je er niets aan. Maar het diep neerzinken in ontzag voor deze God, Die ondoorgroendelijk is en dan toch - ondanks onze vijandschap jegens Hem - naar ons omziet... Dit ontzag voor die grote God, dat mis ik zo. Door dit ontzag word je heel klein, maar het geeft je tegelijk een diepe rust. Die oneindigheid Gods, die grenzeloosheid, trekt dan helemaal door je heen. Gistermorgen had ik die ervaring, dat ik me ineens realiseerde: ‘Maar God houdt van mij! Je bent veel te veel bezig met: hoe moet ik van Hém houden?’ Jezus heeft dat ook sterk

benadrukt: ‘De Vader Zélf heeft u lief!’ Alsof Hij wil zeggen: ‘Niet alleen Ik, ook de Vader!’”

De oude, dooraderde handen van ds. Hegger reiken omhoog, als in aanbidding: “De God Die al die miljarden melkwegstelsels en sterren heeft geschapen, houdt van je! Dat betekent dat onze liefde alleen maar een reactie is op Zijn liefde. Als je dat tot je laat doordringen – God houdt écht van jou, en van mij...”

Opwekking

Zijn nog altijd onmiskenbare bevlogenheid zou je een ‘Heggeriaans handelsmerk’ kunnen noemen. Waarvan akte: ds. Hegger stond niet alleen aan de wieg van de EO, maar ook – onder andere! – aan die van Woord en Daad en Stichting In de Rechte Straat (IRS). Daarnaast heeft hij maar liefst drie stichtingen opgericht met het woord ‘ontwaken’ erin: allereerst Evangelisch Ontwaken, die slechts anderhalf jaar heeft bestaan, en daarna de nog steeds bestaande stichtingen Evangelisch Reformatorisch Ontwaken en Evangelisch Reformatorisch Katholiek Ontwaken. De accolade die deze drie stichtingen verbindt, is het verlangen naar een geestelijke opleving.

Het woord ‘ontwaken’ duikt iedere keer weer op; waarom koos u juist daarvoor?

“Het woord opwekking is zo afgesletten. En bovendien: ontwaken is een werkwoord; opwekking is een zelfstandig naamwoord. En dan zit je al bijna vanzelf weer in de rust en de gezapigheid.”

Heeft u hoop op een geestelijk ontwaken in Nederland?

“Ja, ik heb daar hoop op en tot op zekere hoogte ook een verwachting. Dat het toch gaat doordringen: mensen, laten we nu eens ophouden met zoveel van onszelf te verwachten, alsof wij het zélf moeten

doen, met onze kerkelijke organisatie, met beweging-zus en beweging-zo... Laten we daarmee ophouden en naar Boven kijken en zeggen: ‘Here, U hebt beloofd dat als wij naar U opzien in gelovig vertrouwen, U ons zult zegenen.’ Het heeft te maken met geloven. Dat is een diep, innerlijk vertrouwen – je echte, absolute en onvoorwaardelijke vertrouwen uitspreken in God. Dat doe je met je hele bestaan, tot in je tenen! Daarom is geloven ook de bron van zaligheid, en de bron van liefde. Dat je zegt: ‘Ik weet me volkomen veilig bij U; ik vertrouw op U en ik ben zeker van U.’ Door het geloof word je één met Hem, zegt de Bijbel. Vanuit het geloof komt de liefde. Als je zo je vertrouwen kunt uitspreken in God, dan móet je toch wel van Hem gaan houden? In Galaten 5:6, een heel belangrijk vers, zegt Paulus dat het geloof door liefde werkt.”

Wat zou er door zo’n ontwaken van de kerk vooral veranderen ten opzichte van nu?

“Dat we weer worden als een kind. Alle pretenties van dominee-zus en theoloog-zo laten varen; ophouden met voortdurend redeneren. Dat we gewoon, als een kind, zeker zijn van God. Eenvoudigheid en nederigheid zijn van wezenlijk belang.”

Schooljongen

Worden als een kind: ds. Hegger weet uit eigen ervaring wat dit betekent. Hij schaamt er zich niet voor om daar openhartig van te getuigen. Bijvoorbeeld in een digitale rondzendbrief die hij in augustus mailde, waarin hij het volgende dagboekfragment opnam: “Mijn gemeenschap met de Here wordt de laatste tijd steeds intenser en directer. Het is alsof Hij mij bij Zich naar binnen ademt. Dan heb ik de neiging om mijn jas zo breed mogelijk te openen en met beide handen vast te houden aan de uiteinden. Dat deden we vroeger als schooljongen, als er een

sterke wind woei. We lieten ons dan door de wind voortdrijven.”

Dit roept het beeld op van een kind dat vrij en blij speelt onder de open hemel van zijn Vader. En dan te bedenken dat u vroeger angst voor God had!

“Ja, zo is het. Ik leef zo intens en vredig met de Here. We moeten ook durven getuigen wat God in ons doet. Ik schrijf dit soort dingen ook om anderen tot jaloersheid te verwekken. Een van de mooiste teksten in de Bijbel is: ‘In Hem (Christus, red.) verheugt gij u met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde,’ 1 Petrus 1:8. Als je dat zelf ervaart, zou je een egoïst zijn als je het voor jezelf hield!”

U bent - menselijkerwijs gesproken - bijna aan het einde van uw levensweg. Ziet u uit naar het moment dat God u tot Zich roept?

“Of ik er nou naar uitzie... Niet bewust, want ik vind het nu al zo heerlijk bij Hem! Ik geniet van het ogenblik, van wat Hij nú voor mij betekent. Natuurlijk, straks kan ik pas ten volle van Hem genieten. Maar ik weet niet of het bijbels is dat je uitziet naar het sterven. Ik heb toch de indruk dat God tegen me zegt: ‘Geniet nú maar van Mij, Herman – in die beperktheid, maar geniet van Mij. Ik bied Mijzelf aan jou aan, nú.’ Maar inderdaad, straks... Aan één stuk door genieten, genieten, genieten, zonder onvolmaaktheid of zonde. We zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht. Dat moet wel zó onbeschrijfelijk zijn!”

‘We moeten ook durven getuigen wat God in ons doet’

TEKST: Gert-Jan Schaap
FOTO'S: Eljee